

Partis Vedkommende være meget ked af, om jeg skulde komme til at tage noget af den Glans bort, som fra Regeringen kunde straaale ned paa det ærede Medlem og hans Gruppe.

I samme Forbindelse har jeg truffet det ærede Medlem for Æbeltoft (Neergaard). Han var ogsaa meget rystet over den Samlingspolitik, der trak op, og advarede Regeringen stærkt imod at indlade sig paa noget af den Art, thi det vilde den kunne faa bitre Fornemmelser efter. Det gjorde mig ondt at høre, for ogsaa det ærede Medlem for Æbeltoft har jeg den højeste Veneration for paa Grund af gammelt Venskab i politisk Henseende. Det skulde gøre mig meget ondt, om han har gjort saa bitre Erfaringer fra de Tilfælde, hvor vi have arbejdet sammen, at det kunde formaa ham til denne Bemærkning. Men hvis det var Tilfældet, mener jeg, at man skylder Retfærdigheden at sige, at vi ikke have høstet mindre bitre Erfaringer, uden at vi dog derfor have været slemme til at lade dem komme til Orde. Jeg vil sige, at det ærede Medlem for Æbeltoft interesserede mig; det gør han altid, men denne Gang i sjælden Grad, for det forekom mig virkelig, han søgte at bane sig en lille Sti uden om til en helt anden Samlingspolitik, nemlig med den mere radikale Fløj af Partierne herinde. Det er muligt, jeg tager fejl i denne Opfattelse, men jeg har i hvert Tilfælde faaet den. Og det forundrer mig for saa vidt ikke, thi Sagen er jo den, at Begrebet Samlingspolitik kan ses fra to Sider, den har med andre Ord to Linier, som ere praktiserede gennem mange, mange Aar her i Landet. Den ene Linie er den konservative, den anden den radikale. De have begge været dyrkede flittigt. Det ærede Medlem for Ringsted er jo den ypperste Repræsentant for den radikale Linie. (*Zahle*: Skal jeg ikke ogsaa have et Par venlige Ord?) Jeg mener, det ærede Medlem i højeste Grad har faaet en venlig Tiltale. Jeg har jo sagt, at jeg føler mig sikker paa, at det er af lutter Bekymring for mit Parti, mine Venner og mig naturligvis i Særdeleshed, naar han saa ømt har søgt at omfavne os. Kan det ikke være tilstrækkeligt foreløbig? Altsaa, det ærede Medlem for Ringsted er den fornemste Repræsentant for en Samlingspolitik til radikal Side. Og her foregaar en saadan, det er der ingen, der vil benægte. Men Modvægten dertil er ganske simpelt Samlingspolitikken til Højre, og de Herrer kunne kæmpe fra

alle Sider saa stærkt mod den, som de ville, den kommer med Naturnødvendighed saa sikkert, som Paaske kommer efter Jul. Forholdet er sikkert det, at saavel den ene som den anden Linie er Remontanter i dansk Politik. Foreløbig er det den radikale, der har Overvægten. I 90erne var det, som bekendt, omvendt, da var det en konservativ Linie, der havde Fortrinnet, den tilintgjorde ved Valgene 1892 omtrent ganske den radikale Linie. Efter 90erne er det igen den radikale Samlingspolitik, der synes at have haft Overhaand, og jeg er tilbøjelig til at tro, den har det endnu for Tiden. Odenseprogrammet er vistnok en Art Generalnævner for denne radikale Samlingspolitik. Jeg vil dog indskyde den Bemærkning, at jeg ikke vel kan tænke mig, at det ærede Medlem for Æbeltoft (Neergaard) er tilbøjelig til at gaa med til det Program.

Det har meget stor Interesse at høre, hvor de forskellige Grupperes Ordførere staa ved denne Lejlighed, men det har naturligvis endnu mere Interesse at høre, hvor Regeringen staa. Under det foregaaende Ministerium var der ikke Tvivl om, at den radikale Samlingspolitik endnu var den, der førte an. Det er muligt, den gør det endnu, men sikkert er det, at Opfattelsen her i Landet er, at den i hvert Fald er noget paa Retur, at det sidste Ministeriums Dannelse ligesom har givet den et Standsningsstød. Det var maaske ogsaa paa Tide. Vi have jo hørt Konseilspræsidentens Udtalelse, og jeg tror, man kan sige, at hans Opfattelse er den samme som Dr. Stockmans i Ibsens „En Folkefjende“: Den Mand er stærkest, der staa alene. I dette Tilfælde skulde altsaa Regeringspartiet være stærkest, naar det staa alene. Tiden vil vise, om dette holder Stik, thi det kan jo ogsaa tænkes, at de to Fløje af Samlingspolitikken hver paa sin Side drage saa meget til sig, at Ministeriet kommer til at sidde mellem to Stole.

Det ærede Medlem for Assens havde, saa vidt jeg kunde skønne, en noget stærkere Tro til, at det vilde lykkes Regeringen at holde Stillingen lige ud. Jeg skal ikke indlade mig paa at undersøge, hvad der kan blive Tilfældet, men det forekommer mig, at Ministeriet har, i det mindste indtil videre, søgt at holde Vejen aaben til begge Linier. Det er ogsaa muligt, at man maa indrømme, den staa i en ret stærk Forbindelse — foreløbig — med den radikale Linie. Der foreligger nemlig For-